

उत्सादन (wie eben) n. 1) *das Wegsetzen, Aussetzen, Abbrechen, Einstellen* ÇAT. Br. 9, 2, 1, 23. 14, 3, 2, 21. प्रवर्ग्योत्सादन KĀTJ. ÇR. 14, 1, 13. 18, 3, 10. 26, 7, 1. 10. ÂÇV. ÇR. 12, 4. — 2) *das Vernichten, Zugrunderichten: उत्सादनार्थं लोकानाम्* MBH. 3, 877. 1. 1351. 1. 14800. BHAG. 17, 19. ARG. 3, 53. R. 1, 74, 21. — 3) *das Ausreinigen, Abreiben, Einreiben* AK. 2, 6, 2, 23. H. 635. an. 4, 164. MED. n. 170. SUÇR. 1, 297, 16. 2, 167, 3. 386, 18. 393, 6. गात्राणाम् M. 2, 209. 211. — 4) *das Ausheilen einer Wunde u. s. w., Mittel dazu* SUÇR. 1, 134, 9. 2, 43, 11. 62, 7. — Nach H. an. und MED. = समुल्लेख und उद्वाहन. Vgl. उच्छादन.

उत्सादनीय (von उत्सादन) n. *Mittel zum Ausheilen der Wunden u. s. w.* SUÇR. 2, 11, 12.

उत्सारक (von सू in caus. mit उद्) m. *Thirster* H. 721. — Vgl. d. folg. W.

उत्सारण (wie eben) n. *das Heraussteigenlassen (aus dem Palankin), der Empfang eines ankommenden Gastes* R. 6, 33, 13. 99, 22.

उत्साह (von सह् mit उद्) m. 1) *Vermögen, Kraft; ein fester Wille oder Entschluss, Willenskraft, Ausdauer, Energie* AK. 1, 1, 2, 29. 2, 8, 1, 19. H. 299. 735. MED. h. 15. NIR. 1, 7. यथोत्साहं (nach Kräften) दद्यात् KĀTJ. ÇR. 6, 10, 13. 22, 2, 22. 3, 4. M. 5, 86. N. (BOPP) 19, 37. उत्साहयोगेन M. 9, 298. ज्ञात्यादिमहोत्साहाद्भिरन्त्रान् PAÑKĀT. I, 44. कार्याभ्युपेक्षया स्योयानुत्साह उच्यते SĀH. D. 76, 1. येषामुत्साहशक्तिर्भवति । ते स्वल्पा अपि गुह्यन्विक्रमते PAÑKĀT. 79, 1. गमने च कृतोत्साहा प्रतिषेद्धं न मार्कसि SĀV. 4, 21. पलायनकृतोत्साहः DRAUP. 8, 56. वनवासकृतोत्साहः R. 2, 29, 9. 5, 33, 24. भाविमरणोत्साहस्तथा सूचितः AMAR. 10. PAÑKĀT. 124, 4. मन्दोत्साहः कृतो ऽस्मि मृगयापवादिना माठव्येन ÇĀK. 23, 12. विनिवर्त्य रणोत्साहम् R. 3, 33, 4. वलोत्साहो 5, 41, 13. VIÇV. 3, 10. धृत्युत्साहसमन्वित BHAG. 18, 26. सखोत्साहो KATHĀS. 25, 295. — R. 3, 79, 21. 5, 33, 16. SUÇR. 1, 51, 20. 129, 7. 192, 5. PAÑKĀT. II, 146. 198. HIT. I, 166. KUMĀRAS. 1, 22. KATHĀS. 2, 75. 13, 110. भगोत्साहः PAÑKĀT. 125, 9. ÇĀK. CH. 32, 1. महोत्साहः von grosser Willenskraft, energisch, beharrlich AK. 3, 1, 3. JĀGĒ. 1, 308. R. 4, 16, 13. 5, 41, 15. सोत्साहम् adv. PAÑKĀT. I, 15. 24, 5. सोत्साहता (so ist zu lesen) KATHĀS. 25, 296. निरुत्साहः adj. f. घ्रा R. 1, 21, 6. 6, 23, 30. — 2) *Faden* MED. HĀR. 166. — ÇABDAR. im ÇKDR. kennt noch zwei Bedeut.: कल्याणम् und भावविशेषः. — Vgl. अनुत्साहः.

उत्साहकं am Ende eines comp. gaṇa याजकादि zu P. 2, 2, 9. 6, 2, 151. उत्साहन n. = उत्साह 1. AK. 3, 4, 117.

उत्साहवत् (von उत्साह) adj. gaṇa बलादि zu P. 5, 2, 136. *einen festen Willen habend, zur That bereit; von festem Willen begleitet* PAÑKĀT. 136, 16. गुणो जिगीषोत्साहवान् (das suff. gehört zum comp.) H. 321.

उत्साहवर्धन (उ + व) m. (WILS. und ÇKDR. n.) *Heroismus* AK. 1, 1, 2, 18.

उत्साहवर्त्त (von उत्साह) adj. = उत्साहवत् P. 5, 2, 112. VĀRT. Sch. उत्साहिन (von सह् mit उद् oder von उत्साह) adj. = उत्साहवत् gaṇa प्रह्लादि zu P. 3, 1, 134 und gaṇa बलादि zu 5, 2, 136. PAÑKĀT. II, 89. ब्रह्मैवमेवोत्साहिनः SĀH. D. 32, 12 (BALLANTYNE: with the ardour of youth and beauty).

उत्सिक्त (von सिच् mit उद्) adj. 1) *besprengt* s. u. सिच्. — 2) *überfluthend, im Uebermaass mit Etwas versehen*: वीर्योत्सिक्त R. 4, 21, 13.

— 3) = *दर्पोत्सिक्त* hochmüthig, hochfahrend VID. 18. — 4) *besessen, verfinstert*: बालवृद्धातुराणां च साह्येषु वदतां मृषा । ज्ञानीयादस्थिरा वाचमुत्सिक्तमनसा तथा ॥ M. 8, 71. — Im Bhaṅ. P. nach ÇKDR. = गर्वित, वर्धित und उद्भिक्त; nach TRIK. 3, 2, 17 das m. (ÇKDR. m. f. n.) = राजमल्ल ein königlicher Ringer.

उत्सुक adj. f. घ्रा AK. 3, 1, 9. H. 436. *unruhig, besorgt* (auch subst. als nom. abstr.): ते श्रुत्वा रथनिर्घोषं वारणाः शिखिनस्तथा । प्रणोदुरुन्मुखा राजन्मेघनाद् श्वोत्सुकाः ॥ N. 21, 7. प्रेषयिष्यति राजा तु कुशस्तार्थतवानये । ब्राह्मणान्नित्यशः पुत्रि मोत्सुका भूः कदा च न ॥ R. 1, 17, 28. 2, 86, 5. 100, 1. 3, 1, 2. त्वनिमित्तं वयं तात नोत्सुकाः 13. निरुत्सुक *unbesorgt*: निवसत्यत्र गतेद्दिगा निरुत्सुकाः ARG. 10, 14. R. 3, 66, 13. mit instr. oder loc. P. 3, 1, 12. केशैः oder केशेषु *Sorge für sein Haar tragend* Sch. in comp. mit dem Begriff, der die Unruhe erzeugt: वीर्योत्सुक R. 4, 9, 37. सहे 5, 42, 1. मदनोत्सुक VIKR. 22, 8. व्रीडो ० KĀURAP. 47. *sich unruhig nach Etwas umsehend, begehrend nach*: ज्योत्सुक R. 1, 46, 14. रणोत्सुक 6, 36, 69. अन्यत्र गमनोत्सुकाः 3, 1, 27. स्पर्शो ० PAÑKĀT. 186, 12. संगमो ० ÇĀK. 62, 98, 14. ad 62. MEGH. 97. RAGH. 2, 22. 12, 66. RATNĀY. 3, 5. प्रियो ० KATHĀS. 9, 35. VID. 278. सोत्सुक = उत्सुक, mit einem loc.: सोत्सुका सुतजन्मनि KATHĀS. 21, 139. निरुत्सुक *kein Verlangen spürend nach* (प्रति): ममापि कावसुतामनुस्मृत्य मृगयां प्रति निरुत्सुकं चेतः ÇĀK. CH. 30, 5. उत्सुक *ohne obj. mit Wehmuth an einen geliebten Gegenstand denkend, sehnsüchtig* ÇĀK. 80, 8. ad 133. VIKR. 13, 54. RAGH. 2, 45. 12, 24. RT. 1, 9. VID. 323. उत्सुकया धिया KATHĀS. 9, 36. चतुस् AMAR. 44. प्रकुर्वते कस्य मनो न सोत्सुकम् (= उत्सुकम्) RT. 1, 6. — Vgl. उत्क, अनुत्सुक, श्रौत्सुक्य, समुत्सुक.

उत्सुकता (von उत्सुक) f. *Unruhe, Hast, Eifer*: विविधपौरकृत्योत्सुकतया PAÑKĀT. 40, 14. नापितो ऽप्युत्सुकतया तमेकं नुरमवलोक्व कोपाविष्टः सन्प्रतीये प्राक्षिपीत् 17.

उत्सुकाय् (von उत्सुक), उत्सुकायते *unruhig u. s. w. werden* gaṇa भृशादि zu P. 3, 1, 12. उत्सुकायमान BHART. 3, 74.

उत्सूर (उद् + सू) m. (sc. काल) *Abend (die Zeit, in der sich die Sonne entfernt)* H. 140.

उत्सूर्य (उद् + सू) im adv. श्रोत्सूर्यम् *bis die Sonne am Himmel steht* AV. 4, 3, 7.

उत्सृष्टि (von सर्स् mit उद्) f. *das Hinauslassen*: प्राणानाम् TS. 5, 2, 8, 1. 3, 2, 2.

उत्सेक (von सिच् mit उद्) m. 1) *Ergiessung, das Ueberfluthen, Uebermaass*: स्नेहोत्सेकः SUÇR. 2, 413, 17. तेषामन्यतमोत्सेको MBH. 14, 318. वीर्योत्सेकः R. 1, 14, 32. 4, 9, 88. वलो ० 1, 31, 4. दर्पो ० 3, 43, 4. MEGH. 53. — 2) = *दर्पोत्सेक* Hochmuth, hochfahrendes Wesen AK. 3, 4, 211. नोत्सेकात्प्रवदाम्यहम् R. 5, 3, 10. PAÑKĀT. III, 264. RAGH. 4, 70. RĀGA-TAR. 3, 350. अनुत्सेको लक्ष्म्याम् BHART. 2, 54. नोत्सेदमगमचेदं कदाचिदिह नः कुलम् MBH. 1, 4364 (wohl उत्सेकम् für उत्सेदम् zu lesen).

उत्सेकिन (von उत्सेक) adj. *hochmüthig, hochfahrend*: भाग्येधनुत्सेकिनी ÇĀK. 93.

उत्सेधं (von सिध् mit उद्) m. 1) *Erhebung, Anhöhe*: उत्सेधं प्रजा भये ऽभिभ्रयति ÇAT. Br. 13, 2, 2, 9. उत्सेधजीविनः PAT. zu P. 5, 2, 21. — 2) *Höhe (Dicke)* AK. 2, 4, 1, 10. 3, 4, 98. H. 1431 (nach dem Sch. auch n.).